Psikolojik Kontrol Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Psikolojik Kontrol Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29450

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Çe?idi: Uyarlama

Kaynak/Referans:

Say?l, M. ve K?ndap, Y. (2010). Ergenin Anne-Babadan Alg?lad??? Psikolojik Kontrol: Psikolojik Kontrol Ölçe?inin Geçerlik ve Güvenirli?i. *Türk Psikoloji Yaz?lar?*, *13*25, 62-75.

Sorumlu Yazar: Melike Say?l

Geçerlik:

Ergen taraf?ndan rapor edilen Psikolojik Kontrol Ölçe?i'nin anne ve baba formu için faktör yap?s? temel bile?enler analiziyle de?erlendirilmi?tir. Ancak, verinin analiz için uygunlu?unu s?namak amac?yla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri hesaplanm??t?r. Ergenin annesi için rapor etti?i KMO de?eri 0.92 babas? için rapor etti?i KMO de?eri 0.93 olarak tespit edilmi? ve verinin faktör analizi için uygun oldu?u görülmü?tür. Yap?lan temel bile?enler analizi sonucunda hem anne hem de baba için özde?eri 1'den büyük olan iki faktör elde edilmi?tir. Bu faktörlerin özde?erleri anne için s?ras?yla 5.84 ve 1.56, baba için 6.50 ve 1.62 ?eklindedir. Scree gra? ?i incelendi?inde iki faktörlü çözümlemenin uygun oldu?u görülmü?tür. Ölçe?in madde faktör yükleri Tablo 1'de sunulmaktad?r. Oblimin rotasyon tekni?i kullan?larak yap?lan temel bile?enler analizi sonucunda Barber ve arkada?lar?n?n (2007) sonucuna benzer ?ekilde eski ve yeni maddelerden olu?an iki faktörlü bir yap? elde edilmi? olmakla birlikte Barber ve arkada?lar?n?n (2007; 2008) analizinde ortaya ç?kan istisnalar burada da gözlenmi?tir. Eski (klasik) maddeler aras?nda olan 4. ve 7. maddelerin yeni eklenen maddeler faktöründe yer ald???, yine benzer ?ekilde yeni eklenen maddeler faktöründe yük almas? beklenen 13. maddenin eski maddeler faktöründe yük ald??? görülmü?tür. Orijinal ölçekten farkl? olarak yeni madde faktörü alt?nda yer alan 9. madde ("yapmamam gerekti?ini dü?ündü?ü bir ?eyi yapt???mda kendimi suçlu hissettirir") ve 10. madde ("beni s?k s?k bir ba?kas?yla haks?z yere kar??la?t?r?r") hem anne hem de baba formunda eski maddelerle birlikte yük alm??t?r. Yine eski maddelerden olan 5. maddenin ("ailedeki problemler yüzünden beni suçlar") hem anne hem de baba formunda yeni madde faktörü alt?nda yük ald??? görülmü?; ancak kültürleraras? çal??mada unutulmu? olan bu maddeyle ilgili bir kar??la?t?rma mümkün olmam??t?r. Ölçe?in baba formunda çifte yük alan 4. ve 10. maddeler daha yüksek de?erle temsil edildikleri boyutta kabul edilmi?tir. Yeni maddelerin a??rl?kta oldu?u boyut, Barber ve arkada?lar?n?n (2008) önerdi?i gibi saymazl?k ya da ebeveyn saymazl???1 (ES) ve klasik psikolojik kontrol maddelerinin a??rl?kta oldu?u boyut ise psikolojik kontrol (PK) olarak adland?r?lm??t?r. Metnin sonraki bölümlerinde boyutlar bu ?ekilde an?lacakt?r. Faktörlerin aç?klad??? varyanslara bak?ld???nda ergenin anne için rapor etti?i ES, toplam varyans?n % 36.50'sini, PK ise toplam varyans?n % 9.74'ünü aç?klarken baba için s?ras?yla bu de?erler % 40.66 ve % 10.16'd?r. Kültürleraras? çal??ma bulgular?yla tutarl? biçimde iki boyut aras?ndaki korelasyonlar da yüksektir. Bu de?erler anne için .60, baba için .63 olarak elde edilmi?tir. Ayr?ca

ARABPSYCHOLOGY.COM

anne ve babadan alg?lanan PK ve ES boyutlar?n?n her ikisinde de ebeveynler aras?ndaki korelasyon .50'dir (p < .001). Faktör analizi sonucu ve boyutlar aras?ndaki yüksek korelasyon bu iki yap?n?n birbiriyle oldukça ili?kili ancak ayn? zamanda ayr? oldu?una i?aret etmektedir. PK ve ES olarak adland?r?lan bu yeni yap?lar?n benlik sayg?s?, yaln?zl?k ve zorbal?k sorun davran??lar? üzerindeki yorday?c? güçleri, a?amal? çoklu regresyon analiziyle kar??la?t?r?lm??t?r. Regresyon analizlerinde ilk ad?mda ergenin ya?? ve annenin e?itim düzeyi kontrol edildikten sonra ikinci ad?mda PK ve ES boyutlar? e?itli?e girilmi?tir. Tablo 2'den de izlenebilece?i gibi ES boyutu, benlik sayg?s? ve yaln?zl?ktaki varyans? tek ba??na aç?klarken zorbal?ktaki varyansa her iki boyutun da katk?s?n?n oldu?u görülmektedir. Kavramsal yap?lar olarak PK ile ES aras?ndaki örtü?meyi s?namak ve PK ve ES'den birinin di?erinin aç?klad???n?n üzerinde özgün bir varyans? aç?klay?p aç?klamad???n? görebilmek için ilk ad?mdaki kontrol de?i?kenlerinden sonra ikinci ad?mda ES, son ad?mda PK regresyon analizine girilmi? ve daha sonra ikinci ve üçüncü ad?mlardaki i?lemin tersi uygulanm??t?r. Sonuçlar, PK'n?n aç?klad??? varyans d???nda ES'nin tüm sonuç de?i?kenler için özgün ve ilave bir yorday?c? gücü oldu?unu göstermi?tir. Örne?in ES, yaln?zl?k ve benlik de?erinde ilave % 3'lük zorbal?kta ise % 4'lük bir varyans aç?klamaktad?r. PK'n?n ise zorbal?k sonuç de?i?keni hariç ES'nin aç?klad???n?n üzerinde ilave aç?klay?c? bir gücünün olmad??? görülmektedir.

Güvenirlik:

Ara?t?rma örnekleminde Psikolojik Kontrol Ölçe?i'nin her iki boyutunun da yüksek düzeyde iç tutarl??a sahip oldu?u görülmü?tür. Psikolojik kontrol ölçe?inin ergenin annesi için rapor etti?i Cronbach Alfa katsay?lar? ES boyutu için .85, PK boyutu için .77; baba formunda ise s?ras?yla .89 ve .79 olarak bulunmu?tur.

2 alt boyut ve 16 madde
Ebeveyn Saymazl??? (8 m): Ben konu?urken sözümü keser.
Psikolojik Kontrol (8 m): E?er onu utand?racak bir ?ey yaparsam, beni görmezden gelmeye çal???r.

Derecelendirme: 4'lü Likert (1- annemin/babam?n özelliklerine hiç benzemiyor - 4= annemin/babam?n özelliklerine çok benziyor)

?leti?im: mekmel@hacettepe.edu.tr

PDF: psikolojik-kontrol-olcegi-toad.pdf

Link: turkpsikolojiyazilari.com

ARABPSYCHOLOGY.COM